

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№12 (247)**

Київ 2021

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 12 (247). – К., 2021. – 144 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ
Протокол №5 від 30.09.2021 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1643 даний збірник віднесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, категорія «Б».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я., доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЕЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИПА В.І., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук
КОРНЄЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
КИЧКО І.І., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСЦКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКІ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
АНАТОЛІЙ ЗІНОВІЙОВИЧ КОРОБКІН, доцент, к.е.н, завідувач кафедри економічних і правових дисциплін, ЗО «Білоруський торгово–економічний університет споживчої кооперації», Білорусь, Гомель
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д–р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитованого Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»
внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rînkovîh vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rînkovîh vidnosin Ukr.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2021. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ГПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2021

Evaluation of the current state of innovative activities of industrial enterprises of Ukraine in the conditions of sustainable development

The subject of the research theoretical and practical issues in the field of assessing the current state of innovation of industrial enterprises of Ukraine in terms of sustainable development.

The aim of the research is to determine the current state of innovation activity of industrial enterprises, the main indicators of innovation activity for 2015–2019, the number of innovation–active enterprises of Ukraine, the number of innovation products, the study of costs for innovation products.

Research methods. In the process of writing the article, general scientific and special research methods were used to assess the current state of innovation activity of industrial enterprises in 2015–2019. Results of work.

Results of the investigation. Because of writing the article, it was found that the best innovative and developed industries can be considered Dnepropetrovsk, Zaporozhye, Kiev, Lviv, Kharkiv region and Kyiv. According to the results of the study of expenditures on innovation by sources of funding in 2019 in all regions of Ukraine, it was found that funding was mostly at the expense of enterprises and loans from financial institutions.

Scope of the results. Innovation activity, economy of the enterprise, state stimulation and support of innovation activity.

Conclusions. Because of assessing the current state of innovation of industrial enterprises of Ukraine, it was found that the best indicators were in Dnipropetrovsk, Zaporizhia, Kyiv, Lviv, Kharkiv regions and in the city of Kyiv. The analyzed costs for innovation and sources of financing of light industry enterprises in the areas of innovation showed that the most significant are the costs of internal and external research, acquisition of machinery, equipment and software, acquisition of other external knowledge and others. As a result of a study of innovation expenditures by sources of funding in 2019 in all regions of Ukraine, it was found that funding was mostly at the expense of enterprises and loans from financial institutions (information on the status of which is not disclosed), and only Kharkiv region managed to obtain funding from the local budget in the amount of UAH 43.7 million for innovative research and development. It is established that in 2019, according to the number of light industry enterprises that implemented innovations (products and / or technological processes), the regions of Ukraine in the top 10 were Kyiv – 40 units (of which 15 – new to the market), Kharkiv region – 39, Lviv – 23, Zaporizhia and Kyiv regions – 21 units each, Vinnytsia and Dnipropetrovsk regions – 17 units. Next are Sumy, Ternopil and Chernihiv regions with indicators – 15, 9 and 9 units, respectively. It is proved that in 2019, light industry enterprises introduced into production 2318 units of new technological processes, 857 of which are new or significantly improved low–waste and resource–saving. It is proved that the indisputable imperative of today and the most important factor of light industry enterprises is the need to develop and implement modern development models based on combining current production opportunities with the prospect of economic development based on scientific advances and advanced technologies, modern management systems.

Key words: evaluation, current state, innovation activity, industrial enterprises, sustainable development, expenditures on innovations, industry of Ukraine, innovation active enterprises, sources of innovation financing.

ПУЗИРЬОВА П.В.

Оцінювання сучасного стану інноваційної діяльності промислових підприємств України в умовах сталого розвитку

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання у сфері оцінювання сучасного стану інноваційної діяльності промислових підприємств України в умовах сталого розвитку.

Метою дослідження є: визначення сучасного стану інноваційної діяльності промислових підприємств, основних показників інноваційної діяльності за 2015–2019 рр., кількості інноваційно активних підприємств України, кількості інноваційної продукції, дослідження витрат на інноваційну продукцію.

Методи дослідження. В процесі написання статті було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження щодо оцінювання сучасного стану інноваційної діяльності промислових підприємств за 2015–2019 рр.

Результати роботи. В результаті написання статті було встановлено, що найкращими інноваційно-розвинутими галузями можна вважати Дніпропетровську, Запорізьку, Київську, Львівську, Харківську області та м. Київ. За результатами дослідження витрат на інновації за джерелами фінансування у 2019 році у всіх областях України, встановлено, що фінансування здебільшого відбувалось власним коштом підприємств та за рахунок кредитів фінансово-кредитних установ.

Галузь застосування результатів. Інноваційна діяльність, економіка підприємства, державне стимулювання та підтримка інноваційної діяльності.

Висновки. В результаті оцінювання сучасного стану інноваційної діяльності промислових підприємств України встановлено, що найкращі показники були у Дніпропетровської, Запорізької, Київської, Львівської, Харківської області та у місті Київ. Проаналізовані витрати на інновації та джерела фінансування підприємств легкої промисловості за напрямками інноваційної діяльності показали, що найбільш суттєвими є витрати на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки, придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, придбання інших зовнішніх знань та ін. В результаті дослідження витрат на інновації за джерелами фінансування у 2019 році у всіх областях України, встановлено, що фінансування здебільшого відбувалось власним коштом підприємств та за рахунок кредитів фінансово-кредитних установ (інформація про стан яких не розголошується), і лише Харківській області вдалось отримати фінансування з місцевого бюджету в розмірі 43,7 млн грн на проведення інноваційних досліджень та розробок. Встановлено, що у 2019 році за кількістю підприємств легкої промисловості, що впроваджували інновації (продукцію та/або технологічні процеси), за регіонами України до ТОП-10 потрапили м. Київ – 40 одиниць (з яких 15 – нові для ринку), Харківська область – 39, Львівська – 23, Запорізька та Київська області – по 21 одиниці у кожній, Вінницька та Дніпропетровська області – по 17 одиниць. Далі йдуть Сумська, Тернопільська та Чернігівська області з показниками – 15, 9 та 9 одиниць відповідно. Доведено, що підприємствами легкої промисловості всього у 2019 році було упроваджено у виробництво 2318 одиниць нових технологічних процесів, 857 з яких є новими або суттєво поліпшеними маловідходними та ресурсозберігаючими. Доведено, що безперечним імперативом сьогодення та найважливішим чинником діяльності підприємств легкої промисловості варто вважати необхідність розробки та впровадження сучасних моделей розвитку, що ґрунтуються на поєднанні поточних виробничих можливостей з перспективою економічного розвитку на основі використання досягнень науки і прогресивних технологій, впровадження сучасних систем управління.

Ключові слова: оцінювання, сучасний стан, інноваційна діяльність, промислові підприємства, сталий розвиток, витрати на інновації, промисловість України, інноваційно активні підприємства, джерела фінансування інновацій.

ПУЗЫРЁВА П.В.

Оценка современного состояния инновационной деятельности промышленных предприятий Украины в условиях устойчивого развития

Предметом исследования являются теоретические и практические вопросы в области оценки современного состояния инновационной деятельности промышленных предприятий Украины в условиях устойчивого развития.

Целью исследования является определение современного состояния инновационной деятельности промышленных предприятий, основных показателей инновационной деятельности за 2015–2019 гг., количества инновационно активных предприятий Украины, количества иннова-

ционной продукции, исследование затрат на инновационную продукцию.

Способы исследования. В процессе написания статьи были использованы общенаучные и специальные методы исследования оценки современного состояния инновационной деятельности промышленных предприятий за 2015–2019 гг.

Результаты работы. В результате написания статьи было установлено, что лучшими инновационно развитыми отраслями можно считать Днепропетровскую, Запорожскую, Киевскую, Львовскую, Харьковскую области и г. Киев. По результатам исследования расходов на инновации по источникам финансирования в 2019 году во всех областях Украины, установлено, что финансирование в основном происходило за счет предприятий и за счет кредитов финансово–кредитных учреждений.

Область применения результатов. Инновационная деятельность, экономика предприятия, государственное стимулирование и поддержка инновационной деятельности.

Выводы. В результате оценки современного состояния инновационной деятельности промышленных предприятий Украины установлено, что лучшие показатели были у Днепропетровской, Запорожской, Киевской, Львовской, Харьковской области и в г. Киев. Проанализированные расходы на инновации и источники финансирования предприятий легкой промышленности по направлениям инновационной деятельности показали, что наиболее существенны затраты на внутренние и внешние научно–исследовательские разработки, приобретение машин, оборудование и программное обеспечение, приобретение других внешних знаний и т.д. В результате исследования расходов на инновации по источникам финансирования в 2019 году во всех областях Украины установлено, что финансирование в основном происходило за счет предприятий и за счет кредитов финансово–кредитных учреждений (информация о состоянии которых не разглашается), и только Харьковской области удалось получить финансирование из местного бюджета в размере 43,7 млн. грн. на проведение инновационных исследований и разработок. Установлено, что в 2019 году по количеству предприятий легкой промышленности, внедрявших инновации (продукцию и/или технологические процессы), по регионам Украины в ТОП–10 попали: г. Киев – 40 единиц (из которых 15 – новые для рынка), Харьковская область – 39, Львовская – 23, Запорожская и Киевская области – по 21 единице в каждой, Винницкая и Днепропетровская области – по 17 единиц. Далее следуют Сумская, Тернопольская и Черниговская области с показателями – 15, 9 и 9 единиц соответственно. Доказано, что предприятиями легкой промышленности всего в 2019 году было внедрено в производство 2318 единиц новых технологических процессов, 857 из которых – новые или существенно улучшенные малоотходные и ресурсосберегающие. Доказано, что несомненным императивом и важнейшим фактором деятельности предприятий легкой промышленности следует считать необходимость разработки и внедрения современных моделей развития, основывающихся на сочетании текущих производственных возможностей с перспективой экономического развития на основе использования достижений науки и прогрессивных технологий, внедрения современных систем управления.

Ключевые слова: оценка, современное состояние, инновационная деятельность, промышленные предприятия, устойчивое развитие, расходы на инновации, промышленность Украины, инновационно активные предприятия, источники финансирования инноваций.

Formulation of the problem. Modern light industry enterprises play an extremely important role in providing the population with products and goods of daily consumption. In addition, for corporate consumers – it's work, special clothing, special uniforms – for law enforcement agencies and law enforcement agencies. For most or almost all sectors of the economy – this is the ability to provide all relevant industrial goods [23].

A feature of light industry enterprises is the presence of a fast–growing creative segment, which is a sign of the development of the service economy

[19; 20; 21]. The specificity of the production of light industry enterprises is manifested: in the rapid circulation of capital due to the low cost of time to create and sell products; in dynamic change of assortment according to a season and a fashion; in significant potential capacity. Innovative activity for light industry enterprises is a guarantee of stable, efficient and modernized development based on the use of modern technologies, introduction of innovative forms and methods of work [28].

Analysis of research and publications on the problem. Current issues of evaluation and further

formation and development of light industry enterprises of Ukraine remain in the focus of scientific research of many scientists, among which it is worth noting the significant scientific achievements of V.O. Anishchenko, T. Yu. Babenko, Yu.M. Bazhal, I. V. Bakushevych, S.V. Bashkatova, O. M. Borodina, S. V. Breus, S. V. Voitko, L. M. Haievska, O.H. Honcharenko, V.A. Hryshko, V. V. Hurochkina, V. Y. Zhezhukha, S. M. Illiashenko, V. P. Ilchuk, V. I. Kariuk, O.Ya. Koleshchuk, H. O. Komar, N.I. Kret, N. S. Krasnokutska, L.V. Loshchyna, O. V. Liashchenko, V.M. Milashenko, P. P. Mykytiuk, O. Yu. Miroschnyenko, T. Ye. Moiseienko, O. V. Savchenko, B. H. Seniv, K.Yu. Sirenko, V. P. Soloviov, O. O. Solodko, I. P. Sydoruchuk, T. O. Soboliev, V. M. Khobta, S. M. Shkarlet and others.

Presenting main material. Over the past five years, Ukrainian industry as a whole has shown positive trends to strengthen competitiveness, as evidenced by the main indicators of innovation in

Table 1, which show that the total number of innovative light industry enterprises began to decline in 2017 by 42 enterprises, which is 5%, but since 2018 it has started to increase its volumes again.

The sharp decline in the number of innovative light industry enterprises is due to their low innovation potential and lack of information about new technologies [1–5]. The decrease in this indicator was also influenced by such factors as lack of information on markets and insufficient opportunities for cooperation with other enterprises and organizations; filling with second-hand goods; lack of working capital from enterprises for the purchase of imported high-quality high-tech equipment; low level of domestic and foreign investment in the industry; the predominant number of transactions with toll raw materials (where the share of domestic producers in the cost of production is extremely small), restructuring of large enterprises in the in-

Table 1. The main indicators of innovation activity of light industry enterprises, 2015–2019

Indicator	2015	2016	2017	2018	2019	Deviation 2019/2015
Number of innovatively active light industry enterprises	824	834	759	777	782	-42
% of the total number of industrial enterprises	17,3	18,9	16,2	16,4	15,8	-1,5
Expenditures on innovations of light industry enterprises, UAH million	13813,7	23229,5	9117,5	12180,1	14220,9	407,2
% to the total volume of sold industrial products (goods, services)	0,8	0,7	0,4	0,4	0,5	-0,3
% to the total volume of sold innovative industrial products (goods, services)	59,9	... ¹	51,5	49,0	41,5	-18,4
Number of light industry enterprises that implemented innovations (products and / or technological processes), units	723	735	672	739	687	-36
% of the total number of industrial enterprises	15,2	16,6	14,3	15,6	13,8	-1,4
Number of new technological processes introduced into production by light industry enterprises, units	1217	3489	1831	2002	2318	1101
of which new or significantly improved low-waste, resource-saving technological processes	458	748	611	926	857	399
Number of introduced innovative products (goods, services) by light industry enterprises, units	3136	4139	2387	3843	2148	-988
of which new and / or improved types of machines, equipment	966	1305	751	920	760	-206
Volume of sold innovative industrial products (goods, services), UAH million	23050,1	... ²	17714,2	24861,1	34264,9	11214,8
% to the total volume of sold industrial products (goods, services)	1,4	... ²	0,7	0,8	1,3	-0,1

¹ Data for 2015–2019 are given for legal entities engaged in industrial activities, with an average number of employees of 50 people and more. ² The indicator was not calculated.

Source: [18].

dustry to small, moving to a simplified taxation system and «shadow» production, etc. (Fig. 1).

Among the regions of Ukraine, the number of innovative enterprises of light industry in the areas of innovation in 2019 (Fig. 2) showed the best results in Dnipropetrovsk, Zaporizhia, Kyiv, Lviv, Kharkiv regions and the Kyiv city.

Among the costs of innovation of light industry enterprises in the areas of innovation and sources of funding, the most significant are the costs of internal and external research, acquisition of machinery, equipment and software, acquisition of other external knowledge and others. Indicators of expenditures on innovations of light industry enterprises by

areas of innovation by region in 2019 (Fig. 3) show that the largest share of expenditures on innovations fell on Dnipropetrovsk region and Kyiv, among which, respectively, domestic R&D amounted to almost 332 and 1014 UAH million; external R&D – UAH 75 and 263 million, respectively. In the amount of UAH 1,364 million and UAH 2,201 million, machinery, equipment and software were purchased in Dnipropetrovsk oblast and Kyiv, respectively.

According to the results of the study of innovation expenditures by sources of funding in 2019 in all regions of Ukraine, it was found that funding was mostly at the expense of enterprises and loans from financial institutions (information on the status

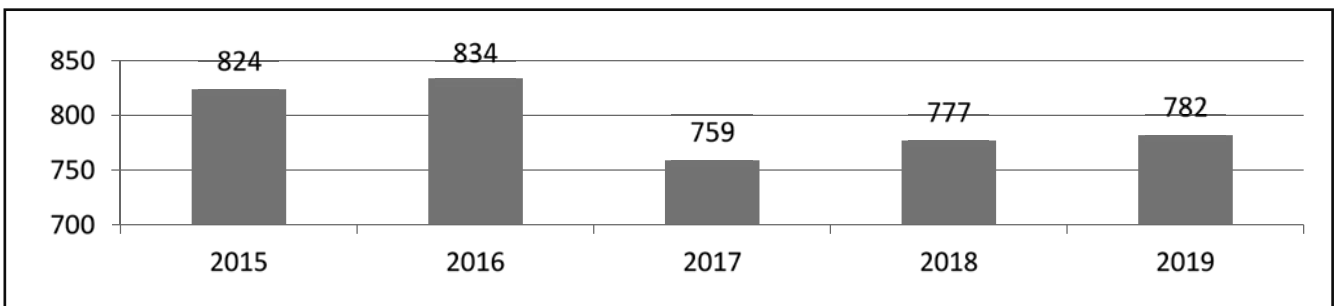


Figure 1. The number of innovatively active light industry enterprises in 2015–2019 [18]

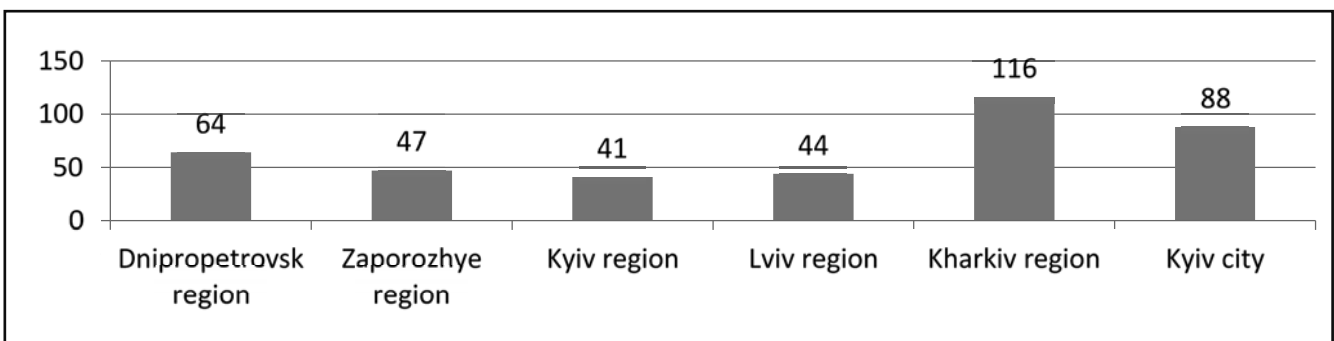


Figure 2. The largest number of innovative enterprises of light industry in the areas of innovation among the regions of Ukraine in 2019 [18]

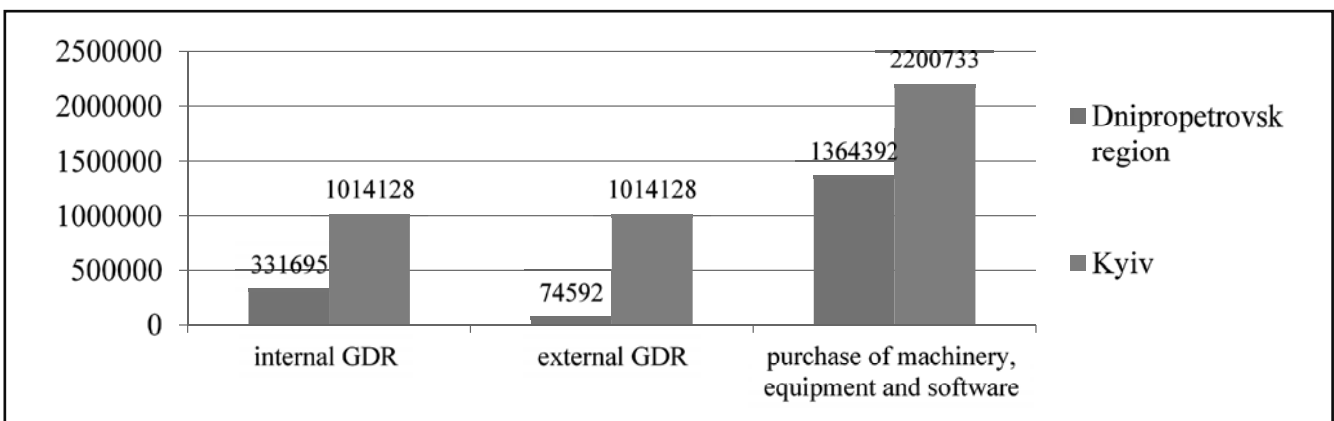


Figure 3. The largest costs for innovation of light industry enterprises in the areas of innovation in 2019, thousand UAH [18].

of which is not disclosed), and only Kharkiv region funding from the local budget in the amount of UAH 44 million for innovative research and development. Statistical data on the number of new technological processes introduced into production by light industry enterprises in the regions of Ukraine in 2019 show the following results: Kyiv – 1021 units, Dnipropetrovsk region. – 162, Zaporizhia region. – 156 units, Kharkiv region – 144 units, Kyiv region – 71 units, Odessa region – 51 units, Poltava region – 31 units. In terms of industry as a whole, the indicator of sales of innovative industrial products (goods, services) outside Ukraine in 2019 amounted to UAH 18,559 million, which was 54.2% of the total volume of sold innovative industrial products (goods, services). According to the indicator of the number of acquired and transferred new technologies by light industry enterprises in Ukraine and abroad in 2019, the leaders among the regions are: Dnipropetrovsk region. – 61 units, Donetsk region – 38 units, Zaporizhia region – 45 units, Kyiv region – 33 units, Lviv region – 47 units, Poltava region. – 46 units, Kharkiv region – 48 units, and the city of Kyiv – 306 units. In total, in industry, this figure was 885 units. acquired new technologies within Ukraine and 112 units. – abroad. Among those transferred in 2019 in Ukraine were 69 units. new technologies.

Conclusions

The state of innovation activity of light industry enterprises has been studied, where the number of innovatively active industrial enterprises in the areas of innovation activity in 2019 has been determined. Thus, the best results were shown by Dnipropetrovsk, Zaporizhia, Kyiv, Lviv, Kharkiv regions and the city of Kyiv. The costs of innovations and sources of financing of light industry enterprises in the areas of innovation are analyzed and it is established that the most significant are the costs of internal and external research, acquisition of machinery, equipment and software, acquisition of other external knowledge and others. [6–11] According to the results of the study of expenditures on innovation by sources of funding in 2019 in all regions of Ukraine, it was found that funding was mostly at the expense of enterprises and loans from financial institutions (information on the state of which is not disclosed), and only Kharkiv region managed to obtain funding from the local budget in the amount of UAH 43.7 million for innovative research and development [12–17]. In 2019, according to the number

of light industry enterprises that implemented innovations (products and / or technological processes), the regions of Ukraine in the top 10 were Kyiv – 40 units (of which 15 – new to the market), Kharkiv region – 39, Lviv – 23, Zaporizhia and Kyiv regions – 21 units each, Vinnytsia and Dnipropetrovsk regions – 17 units. Next are Sumy, Ternopil and Chernihiv regions with indicators – 15, 9 and 9 units, respectively. Thus, in 2019, light industry enterprises introduced a total of 2,318 units of new technological processes, 857 of which are new or significantly improved low-waste and resource-saving. It is established that the indisputable imperative of today and the most important factor in light industry enterprises is the need to develop and implement modern development models based on combining current production opportunities with the prospect of economic development based on scientific advances and advanced technologies, implementation of modern management systems [22; 24–27].

Список використаних джерел

1. Бабенко Т. Ю. Управління ризиками інноваційної діяльності на підприємстві [Електронний ресурс] / Т. Ю. Бабенко. – Режим доступу: https://feu.kneu.edu.ua/ua/confere_nce/conf_social_dev_ukr_12/section1/tez13/
2. Бажал Ю.М. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: Навч. 166 посіб. для вищих навч. закладів / Авт. кол.: Ю. М. Бажал, І. В. Бакушевич, У. Вене-саар та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. – К. : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2015. – 280 с.
3. Башкатова С.В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання за рахунок власних фінансових ресурсів. Наукові праці КНТУ. Економічні науки. Випуск 15, 2009. С.210–215.
4. Бородіна О. М. Прогнозування інноваційної діяльності промислових підприємств / О. М. Бородіна, О. О. Солодко // Бізнес-навігатор: науково-виробничий журнал. – 2018. – Вип. 1–1 (44). – С. 110–113.
5. Бреус С. В. Організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / С. В. Бреус // Культура народів Причорномор'я. – 2004. – № 50. – С. 25–30. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/54382>
6. Гаєвська Л. М. Інноваційний потенціал підприємства та його оцінка / Л. М. Гаєвська // Економіка та управління підприємствами. Глобальні та національні проблеми економіки / Миколаївський національ-

ний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2017. – Вип. 15. – С. 192–196.

7. Гончаренко О.Г., Аніщенко В.О., Сіренко К.Ю. Методичний підхід до оцінювання інноваційного потенціалу легкої промисловості України. *Nauka innov.* 2020. Т. 16, № 2. С. 33–44. <https://doi.org/10.1207/scin16.02.033>

8. Гришко В.А., Колецьук О.Я., Крет Н.І. Формування та оцінювання інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств // Національний університет «Львівська політехніка», 2009. С. 47–55.

9. Жежуха В. Й. Ризики інноваційної діяльності / В. Й. Жежуха // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.2. – С. 177–182.

10. Ілляшенко С. М. Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту : магістерський курс: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми: Університетська книга, 2014. – 856 с.

11. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту [Електронний ресурс] / В. В. Гурочкіна // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2015. – № 5 (21). – С. 51–57. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n5.html>.

12. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібн. / Н. С. Краснокутська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.

13. Лощина Л.В. Комплексна оцінка інноваційного потенціалу підприємства: теоретико–методичні підходи / Л.В.Лощина, В.М. Мілашенко // Вісник ДДМА. – 2008. – № 3(13). – С. 163–167.

14. Лященко О. В. Проблеми оцінки ефективності використання інноваційного потенціалу підприємства / О. В. Лященко // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 2. – С. 176–180.

15. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посібн. / П. П. Микитюк, Б. Г. Сенів. – Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

16. Мірошниченко О. Ю. Етапи формування організаційно–економічного механізму інноваційної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / О. Ю. Мірошниченко, В. І. Карюк // Ефективна економіка. – 2012. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_2_14.

17. Моїсеєнко Т. Є. Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності підприємств: монографія / Т. Є. Моїсеєнко, С. В. Войтко. – К.: Альфа Рекламі. 2014. – 160 с.

18. Наукова та інноваційна діяльність України, 2019 [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

19. Ніфатова О. М. Методичні основи прогнозування інноваційної діяльності та діагностики інноваційного потенціалу підприємств легкої промисловості / О. М. Ніфатова, П. В. Пузирьова // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2020. – Вип. 3 (85). – С. 3–9.

20. Пузирьова П. В. Концептуальні основи державного регулювання фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств / П. В. Пузирьова // Економічний розвиток: теорія, методологія, управління : збірник наукових праць та тез наукових доповідей за матеріалами VI Міжнародної науково–практичної конференції, м. Прага, 27–29 листопада 2019 року. – Прага : Nemoros s.r.o., 2019. – С. 217–219.

21. Пузирьова П. В. Оцінка сучасного стану лідируючих підприємств Асоціації «Укрлеглапром» та рейтинг їх інноваційного потенціалу / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2020. – № 11 (234). – С. 46–57.

22. Савченко О. В. Сутність та складові організаційно–економічного механізму стимулювання інноваційної діяльності на підприємстві [Електронний ресурс] / О. В. Савченко, В. П. Соловійов // Ефективна економіка. – 2013. – № 12. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2635>.

23. Сердюк І. І. Дослідження інноваційної діяльності промислових підприємств України / І. І. Сердюк, П. В. Пузирьова // Менеджмент : збірник наукових праць. – 2014. – Вип. 17. – Київ : МАУ, 2014. – С. 222–233.

24. Сидорчук І. П. Сутність, структура та особливості оцінювання інноваційного потенціалу промислового підприємства / І. П. Сидорчук // Економіка і регіон. – 2014. – № 2. – С. 97–101. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2014_2_18.

25. Соболева Т.О. Методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу організації / Т. О. Соболева // Електронний ресурс: Lviv Polytechnic National University Institutional Repository <http://ena.lp.edu.ua>.

26. Хобта В. М. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства / В. М. Хобта, Г. О. Комар [Електронний ресурс] // Економіка промисловості. – 2009. – № 1. – С. 102–109. – Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/2863/st_44_14.pdf?sequence=1

27. Шкарлет С.М. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / С. М. Шкарлет, В. П. Ільчук. – Чернігів: Черніг. нац. технол. ун–т, 2015. – 308 с.

28. Development and effectiveness of financial potential management of enterprises in modern conditions / V. Tkachenko, A. Kwilinski, B. Kaminska, I. Tkachenko, P.

Puzyrova // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2019. – Vol. 3, No. 30. – P. 85–94.

References

1. Babenko T. Yu. Upravlinnia ryzykamy innovatsiinoi diialnosti na pidpriemstvi [Elektronnyi resurs] / T. Yu. Babenko. – Rezhym dostupu: https://feu.kneu.edu.ua/ua/confere_nce/conf_social_dev_ukr_12/section1/tez13/
2. Bazhal Yu.M. Innovatsiine pidpriemnytstvo: kreatyvnist, komertsializatsiia, ekosystema: Navch. 166 posib. dlia vyshchych navch, zakladiv / Avt. kol.: Yu. M. Bazhal, I. V. Bakushevych, U. Vene-saar ta in. / za red. d-ra ekon. nauk, prof. Yu. M. Bazhala. – K. : Univ. vydvo PULSARY, 2015. – 280 s.
3. Bashkatova S.V. Finansove zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti sub'ektiv hospodariuvannia za rakhunok vlasnykh finansovykh resursiv. Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky. Vypusk 15, 2009. S.210–215.
4. Borodina O. M. Prohnozuvannia innovatsiinoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv / O. M. Borodina, O. O. Solodko // Biznes-navigator: nauково-vyrobnychiy zhurnal. – 2018. – Vyp. 1–1 [44]. – S. 110–113.
5. Breus S. V. Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm innovatsiinoi diialnosti [Elektronnyi resurs] / S. V. Breus // Kultura narodov Prychernomoria. – 2004. – № 50. – S. 25–30. – Rezhym dostup: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/54382>
6. Haievskaya L. M. Innovatsiinyi potentsial pidpriemstva ta yoho otsinka / L. M. Haievskaya // Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky / Mykolaivskiy natsionalnyi universytet imeni V.O. Sukhomlynskoho. – 2017. – Vyp. 15. – S. 192–196.
7. Honcharenko O.H., Anishchenko V.O., Sirenko K.Yu. Metodychni pidkhid do otsiniuvannia innovatsiinoho potentsialu lehkoj promyslovosti Ukrainy. Nauka innov. 2020. T. 16, № 2. S. 33–44. <https://doi.org/10.1207/scin16.02.033>
8. Hryshko V.A., Koleshchuk O.Ya., Kret N.I. Formuvannia ta otsiniuvannia innovatsiinoho potentsialu mashynobudivnykh pidpriemstv // Natsionalnyi universytet «Lvivska politehnika», 2009. S. 47–55.
9. Zhezhukha V. Y. Ryzyky innovatsiinoi diialnosti / V. Y. Zhezhukha // Naukovi visnyk NLTU Ukrainy. – 2009. – Vyp. 19.2. – S. 177–182.
10. Illiashenko S. M. Upravlinnia innovatsiinoi diialnistiu. Osnovy innovatsiinoho menedzhmentu : mahisterskyi kurs: pidruchnyk / za zah. red. d.e.n., prof. S. M. Illiashenka. – Sumy: Universytetska knyha, 2014. – 856 s.
11. Innovatsiinyi potentsial pidpriemstva: sutnist ta systema zakhystu [Elektronnyi resurs] / V. V. Hurochki-na // Ekonomika: realii chasu. Naukovi zhurnal. – 2015. – № 5 (21). – S. 51–57. – Rezhym dostupu do zhurn.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n5.html>.
12. Krasnokutska N. S. Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka: navch. posibn. / N. S. Krasnokutska. – K.: Tsentri navchalnoi literatury, 2005. – 352 s.
13. Loshchyna L.V. Kompleksna otsinka innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva: teoretyko-metodychni pidkhody / L.V.Loshchyna, V.M. Milashenko // Visnyk DDMA. – 2008. – № 3(13). – S.163–167.
14. Loshchyna L. V. Kompleksna otsinka innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva: teoretyko-metodychni pidkhody / L. V. Loshchyna, V. M. Milashenko // Visnyk DDMA. – 2008. – № 3 (13). – S. 163–167.
15. Mykytiuk P. P. Innovatsiina diialnist: navch. posibn. / P. P. Mykytiuk, B. H. Seniv. – Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury, 2009. – 392 s.
16. Miroshnychenko O. Yu. Etapy formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv [Elektronnyi resurs] / O. Yu. Miroshnychenko, V. I. Kariuk // Efektyvna ekonomika. – 2012. – № 2. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_2_14.
17. Moiseienko T. Ye. Resursne zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv: monohrafiia / T. Ye. Moiseienko, S. V. Voitko. – K.: Alfa Reklamy. 2014. – 160 s.
18. Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy, 2019 [Elektronnyi resurs] // Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
19. Nifatova O. M. Metodychni osnovy prohnozuvannia innovatsiinoi diialnosti ta diahnostyky innovatsiinoho potentsialu pidpriemstv lehkoj promyslovosti / O. M. Nifatova, P. V. Puzyrova // Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. Serii : Ekonomika i menedzhment. – 2020. – Vyp. 3 (85). – S. 3–9.
20. Puzyrova P. V. Kontseptualni osnovy derzhavnoho rehuliuuvannia finansovoho zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv / P. V. Puzyrova // Ekonomichni rozvytok: teoriia, metodolohiia, upravlinnia : zbirnyk naukovykh prats ta tez naukovykh dopovidei za materialamy VI Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii, m. Praha, 27–29 lystopada 2019 roku. – Praha : Nemoros s.r.o., 2019. – S. 217–219.
21. Puzyrova P. V. Otsinka suchasnoho stanu lidyruichykh pidpriemstv Asotsiatsii "Ukrlehprom" ta reitynh yikh innovatsiinoho potentsialu / P. V. Puzyrova // Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini. – 2020. – № 11 (234). – S. 46–57.
22. Savchenko O. V. Sutnist ta skladovi orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu stymuliuuvannia inno-

vatsiinoi diialnosti na pidpriemstvi [Elektronnyi resurs] / O. V. Savchenko, V. P. Soloviov // Efektyvna ekonomika. – 2013. – № 12. – Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2635>.

23. Serdiuk I. I. Doslidzhennia innovatsiinoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy / I. I. Serdiuk, P. V. Puzyrova // Menedzhment : zbirnyk naukovykh prats. – 2014. – Vyp. 17. – Kyiv : MAU, 2014. – S. 222–233.

24. Sydorochuk I. P. Sutnist, struktura ta osoblyvosti otsiniuvannia innovatsiinoho potentsialu promyslovoho pidpriemstva / I. P. Sydorochuk // Ekonomika i rehion. – 2014. – № 2. – S. 97–101. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2014_2_18.

25. Sobolieva T.O. Metodychni pidkhody do otsiniuvannia innovatsiinoho potentsialu orhanizatsii / T. O. Sobolieva // Elektronnyi resurs: Lviv Polytechnic National University Institutional Repository <http://ena.lp.edu.ua>.

26. Khobta V. M. Otsinka innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva / V. M. Khobta, H. O. Komar [Elektronnyi resurs] // Ekonomika promyslovosti. – 2009. – № 1. – S. 102–109. – Rezhym dostupu: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/2863/st_44_14.pdf?sequence=1

27. Shkarlet S.M. Innovatsiinyi rozvytok pidpriemstva: navch. posib. / S. M. Shkarlet, V. P. Ilchuk. – Chernihiv: Chernih. nats. tekhnol. un–t, 2015. – 308 s.

28. Development and effectiveness of financial potential management of enterprises in modern conditions / V. Tkachenko, A. Kwilinski, B. Kaminska, I. Tkachenko, P. Puzyrova // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2019. – Vol. 3, No. 30. – P. 85–94.

Дані про автора

Пузырьова Поліна Володимирівна,

доцент кафедри Смарт–економіки, Київський національний університет технологій та дизайну, к.е.н., доцент
e-mail: puzyrova@ukr.net

Данные об авторе

Пузырёва Полина Владимировна,

доцент кафедры Смарт–экономики, Киевский национальный университет технологий и дизайна, к.э.н., доцент
e-mail: puzyrova@ukr.net

Data about the author

Polina Puzyrova,

Associate Professor of the Department of Smart Economics, Kyiv National University of Technologies and Design, Ph.D. in Economics, Associate Professor
e-mail: puzyrova@ukr.net

УДК 338.242.2

КЛИМЕНЧУКОВА Н.С.
ЛЕВЧЕНКО В.В.

Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку підприємництва в економіці знань

Актуальність теми дослідження. Проблематика інституціонального забезпечення інноваційного розвитку підприємництва в економіці знань постає ключовою умовою формування національної економіки в умовах глобалізаційних процесів. Інституціональна матриця постійно змінюється та трансформується, саме тому питання удосконалення інституціонального забезпечення інноваційного розвитку підприємництва в економіці знань потребує постійного перегляду в контексті сьогодення.

Постановка проблеми. Важливим заходом формування оновленого інституціонального забезпечення інноваційного розвитку підприємництва в економіці знань є формування інструментів підтримки основних стейкхолдерів ринку в контексті інституціонального сегментування.

Постановка мети і завдань дослідження – дослідити проблематику інституціонального забезпечення інноваційного розвитку підприємництва в економіці знань та з'ясувати перспективи подальшого удосконалення основних інституцій держави.

Метод або методологія дослідження. В статті використано методи аналогій, порівнянь, систематизації, аналізу, синтезу й монографічного обстеження.

Презентація основного матеріалу (результати дослідження). З'ясовано, що інституціональне забезпечення потребує комплексу заходів державного регулювання підприємницького сектору, яке можливо за умов повного реформування управлінського апарату.

ЗМІСТ

Макроекономічні аспекти сучасної економіки

ПРЕДБОРСЬКИЙ В.А. Співвідношення понять «глибинна держава» та «тіньова «автономна» влада»	7
МЕЛЬНИКОВА Т.В. Грошово-кредитна політика держави: узгодження цілей та інструментів її реалізації	23
ХАЛІЛЯЄВА О.В., ПУЗИРЬОВА П.В. Сутність та значення економічного потенціалу, його місце в економіці країни: сучасний аспект в умовах сталого розвитку	33
ГЕЙКО Т.Ю. Напрямки покращення бізнес середовища в Україні в умовах цифрових трансформацій	40

Інноваційно-інвестиційна політика

ДОВБУШ В.І. Інноваційний потенціал як інструмент забезпечення інноваційного розвитку підприємства	46
ПУЗИРЬОВА П.В. Оцінювання сучасного стану інноваційної діяльності промислових підприємств України в умовах сталого розвитку	52
КЛИМЕНЧУКОВА Н.С., ЛЕВЧЕНКО В.В. Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку підприємництва в економіці знань	60

Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності

КРАВЧЕНКО М.Ф., ПІДДУБНИЙ В.А., ЛОШЕНЮК І.Р. Науково-практичні основи конструювання харчових продуктів функціонального призначення	68
Студінська Г.Я., СТУДІНСЬКИЙ В.А. Психолінгвістичні фактори формування асоціативного сприйняття бренду	73
УШЕНКО Н.В., КОСТІКОВА К.О. Адаптаційні зміни у системі фінансово-економічної безпеки бізнесу України в умовах пандемії	82
ЧУМАЧЕНКО О.М., КРИВОВ'ЯЗ Є.В., ОСТАПЕНКО В.С. Використання земельно-ресурсного потенціалу в умовах спільної аграрної політики ЄС	91
ЗОРІНА О.А., ПЕТРАКОВСЬКА О.В., ЮРЧЕНКО О.А. Фінансова та податкова звітність суб'єктів малого підприємництва	100
БРИГЛЕВИЧ Г.М., ВОЙТЕНКО О.А. Стратегічне управління підприємницькою діяльністю в туристичній сфері	106
АКСЕЛЬРОД Р.Б., ШПАКОВ А.В., РИЖАКОВА Г.М. Економіко-управлінські предиктори трансформації операційних систем будівельного девелопменту в умовах цифровізації економіки	113
КРАЙНЮЧЕНКО О.Ф., ШЕВЧУК А.А. Удосконалення методичних підходів до визначення стратегії розвитку підприємства методом sparse-аналізу	121
МОЛНАР О.С., МАКОВСЬКИЙ І.В., КАСТРОВА М.С. Стратегічні пріоритети розвитку збутової діяльності підприємств	130